

BULGARA ESPERANTISTO

MONATA ORGANO DE LA BULGARA ESPERANTISTA ASOCIO KAJ DE LA BULGARA ESPERANTO-INSTITUTO

Препоржчано отъ Министерството на Народната просвѣта за училищнитѣ библиотеки съ окржжно № 1870 отъ 27. януарий 1922

Jarabono: 20 bulgaraj levoj

1 sv. fr. aŭ egalvaloro

Adreso: Sofio, Postkesto 233

Анонсој: 2 levoj je kvadrata

cm. Anoncetoj: 1 levo je vorto

Redaktoro: Sim. St. Hesarčiev

Antaŭ nia 19-a jarfesto

Jam forpasas la asocia agadjaro kaj proksimiĝas nia ĉiujara tradicia festo — nia 19-a kongreso. Venas jam la somero — la morta sezono por nia laboro, sezono por ripozo. Kaj nun en la fino

ĉe la gimnazioj montras tion. Iuj laboris, aliaj subtenis, triaj restis pasivaj kaj multaj simpatiis al niaj ideo kaj movado.

Nun, antaŭ nia kongreso, ni ne povas resti senagaj. Ni ĉiuj

La regiona esperantista konferenco en Jambol

de nia agadjaro ni turnu la rigardon malantaŭen: propagando, paroladoj, kursoj por komencantoj kaj progresintoj, konferencoj k. t. p. Dum tiu ĉi jaro ni havis sukceson inter la lernantaro. La kursoj gviditaj en Plovdiv, Tirnovo, Svištov, Sevlievo kaj aliloke kaj esperantistaj rondetoj

atendas senpacience la tempon, kiam ni povos pasigi en laboro kaj amuzo belajn horojn en rondo de gesamideanoj kaj ni ĉiuj sopiras al ĝi.

Tiam ni devas pridiskuti ankaŭ nian agadon dum la venonta asocia jaro: propagando, kursoj, Esperanto ĉe la gelernantoj, nia

Sam- и kun- вѣ сложни думи

На български имѣ отговарятъ *съ-* и *едно-*: *samurbano* — съгражданинѣ, *samtempe* — едновременно. Сжществува тънка разлика вѣ значението и употребата на *sam-* и *kun-* като представки вѣ сложни думи. Ще направимъ разборѣ, за да опредѣлимъ по добре, кога да употребяваме едната, кога — другата.

Всѣка дума вѣ Есперанто има вѣ речника основенъ смисълъ на опредѣлена частъ на речѣта. Така коренѣтъ *sam'* има основенъ смисълъ на прилагателно и вѣ сложнитѣ думи ще диримъ преди всичко този му смисълъ. *Kun* е сѣюзъ и вѣ сложнитѣ думи има смисълъ на наречие. Това става по-ясно като се има предвидѣ, че прилагателното опредѣля сжщевително, а наречието — глаголѣ, прилагателно или друго наречие. Долу приведенитѣ примѣри още по-добре поясняватъ това.

samurbano — ano de la sama urbo — съгражданинѣ.

samtempe — en la sama tempo — едновременно.

samreligiano — ano de la sama religio — едновѣрецѣ.

kunlernantoj — personoj, kiuj kune lernas — сѣученици.

kunloĝantoj — personoj, kiuj kune loĝas — сѣжители, сѣквартиранти.

kunvenas — venas kune.

Вѣ *samurbano* прилагателното

presorgano k. t. p. estas demandoj por kies bona aranĝo ni devas senlace kaj konstante laboradi.

Kaj nun, antaŭ nia 19-a tradicia jarfesto ni ne forlasu la societatan vivon, sed

Ni streĉu la fortojn!

Sim. St. Hesapĉiev

sam' опредѣля сжщевителното *urb'*; Вѣ *samtempe* прилагателното *sam'* опредѣля сжщевителното *temp'*.

kunlernantoj е пакѣ сжщевително, но такова произведено отѣ глаголѣ, а глаголѣтъ изразява действие. *Kun(e)* като наречие опредѣля това действие (*kune lernas*). При *kunveni* сжщо наречието *kun(e)* опредѣля глагола *veni*.

Така можемъ да имаме фермитѣ:

Kunloĝantoj — personoj, kiuj loĝas kune.

Samloĝejoj — anoj de la sama loĝejo. По сжщия гжтѣ имаме: *kunlaboranto*, *kunlabori*, *kunveni*; *samkursano*, *samsortano*, *samideano* (*neniam kunideano*).

Отѣ горнитѣ примѣри виждаме, че изобщо *sam-* вѣ сложни думи има значение на прилагателно (*sama*), а *kun-* на наречие (*kune*). *Sam-* се употребява предѣ сжщевителни, а *kun-* — предѣ глаголи предѣ имена произходящи отѣ глаголи. За всѣки случай, обаче трѣбва да се водимъ отѣ сравнението и анализуването. *С. Ст. Хесапĉиевѣ*

Sciigoj el la C. K.

luj societoj ĝis nun ne sendis siajn aliĝojn. Ni insistas, ke ili tuj sendu ilin, ĉar jam proksima estas la kongreso.

Dum la kongreso okazos ekzamenoj pri Esperanto, kiujn aranĝos BEL. La kandidatoj devas sin ancnci kelkajn tagojn antaŭ la kongreso. La tekstoj por la ekzamenoj estos prenitaj precipe el Zamenhof.

La propaganda vojaĝo de s-no Hesapĉiev dum la aŭtuna sezono donos fortan impulson por loka agado. Tial la societoj prizorgu la aranĝon de liaj paroladoj.

Л. Л. Заменхофъ

Не бий сърце...

Не бий сърце, не бий така тревожно,
 въ гърди ми ти недей се мѣта все!
 Главата ми се люшка изнеможно —
 Стихни, сърце!

Кажы, кажы, следъ дългъ трудъ, о боже,
 ще победя ли съ млади си ржце?
 Смири се! Спри туптежа си тревоженъ
 Стихни, сърце!

Прев. *Ив. Добревъ***Interna organizo**

Ni faras laŭdindan propagandon ĉirkaŭ nia kara lingvo. Ĝi havas sian efikon. Jam multaj homoj, eĉ eble ĉiu intelektulo aŭskultis pri ĝi. Tio estas bona!

Puŝitaj per la babilado pri nia lingvo, allogitaj per la famo de ĝia facileco, multnombraj personoj vizitas la unuajn lecionojn de niaj kursoj. La instruanto ricevas la impreson, ke li ne povus elteni per sia voĉo. Unu konsilo por nia bulgara efektiveco: kolektu la kurso-takson ĝuste en la unuaj lecionoj, ĉar baldaŭ la kursanoj komencos malmultiĝi. Kiam venas la serioza laboro, kiam ĉiu sekvanta leciono postulas la nepran sciadon de la jam prenita materialo, kiam la kurso eniras en la ĉiutagan programon de la griza efektiveco kaj aliformiĝas je obstina laboro, la benkoj komencas malpleniĝi. Nur malmultaj unuopuloj finas la kurson. Tiel malmultaj, ke la kursgvidanto komencas demandi sin, ĉu la enmetita laboro kaj penado respondas al la ricevitaj fruktoj.

Sed tio ne sufiĉas. La finintaj gekursanoj perdas la ligan inter si kaj kun la esperantismo mem. Kelkluj en plej bona okazo komencas apartan personan korespondadon kun fremdlando. La ceteraj tamen ankaŭ tion ne faras. Jaron post jaro ili

forĝegas la ellernitaĵon kaj restas kiel simplaj „bonantag'anoj“.

Por ke nia lingvo atingu sian profundan kaj malproksiman celon, ĝi devas iamaniere viviĝi esperantan familiecon.

Ĉiu lingvo estas parto de la spirita naturo de l'homo. Per ĝi, li estas en Interilatoj kun siaj proksimumoj. La lingvo patrina subkomprenas la rilatojn de la infano kun ĝia patrino kaj gefratoj. Do, nur la kreado de similaj esperantistaj familiaj rondoj povas doni la okazon al niaj samidenoj senti la vivan kontakon kun la spirito de la esperantismo. Elkreskante en la diversaj urboj kaj vilaĝoj sur ĉiuj kontinentoj kaj ŝtatoj de la terglobo, la esperantistaj familiaj rondoj fariĝas la efektivaj ĉeneroj de la granda esperantista ĉeno. Ĉirkaŭonte la mondon, la lasta parolos al la homaro pri la grandaj celoj de la esperantismo: amo, interkompreniĝo, interhelpo, frata kunlaborado por la kreado de pli feliĉa homa ekzistado sur la tero. Ĉe similaj cirkonstancoj la komencantoj sentos pli bone la celon de sia laborado kaj pli facile venkos la malhelpojn; la finintaj sentos la feliĉon labori per Esperanto por unu bela, vasta ideo, meritanta laboron kaj oferojn.

Orion

Regionaj konferencoj

EN PAZARĜIK

La 8-an de Majo j. k. okazis en Tatar-Pazarĝik regiona esperantista konferenco.

BEA, plimultigo de l' abonantoj al B. E. k a.

Posttameze oni faris promenadon amase al la urba insulo „Svobo-

La konferenco en Pazarĝik

Estis elektita prezidanto de la konferenco s-ro Ivan Konstantinov kaj sekretario s-ro Bencion H. Danon.

Guste je la 9^{1/2} horo la prezidanto malfermis la konferencon kaj donis la parolon al la delegito de B. E. A. s-ro Masarov, kiu salutis la delegitojn kaj gastojn je la nomo de BEA. Poste sekvis la salutoj je la nomo de l' Pazarĝika s-to s-ro Lupov; je la nomo de l' Sofia s-to f-ino Nojarova; je la nomo de l' samideanoj el Peŝtera kaj vil. Batak s-ro Petr Toŝkov k. a.

Estas delegitoj kaj gastoj el Sofia, Peŝtera, Panagjuriŝte, Batak, Kriĉim, Ĉep. Banja, Cerovo, Doganovo-Konare, Kozarsko kaj Lisiĉevo.

Oni interŝanĝis pensojn pri organizaj aferoj, lingvaj demandoj k. a.

La konferenco alvokas al la bulgara geesperantistaro por pligrandigo de l' propagando por Esperanto, pli akurata aliĝo de la apartaj s-toj al

da". La manifestacio faris grandan impreson al la loka loĝantaro.

EN JAMBOL

je la 7-8 de Majo

La esperantista grupo en Jambol multe plifortigita post la vizito de s-ro Ŝerer, havis la ideon aranĝi dum la komenco de Majo regionan konferencon por la esperantistoj el sud-orienta Bulgarujo. La konferenco okazis en la urba legejo kun granda entuziasmo. Dum la konferenco oni pridiskutis la demandon pri la disvastigo kaj plifortigo de la movado. Oni priluktis ankaŭ klamaniere gvidi la kursojn por komencantoj. Superis la opinio, ke plej taŭga metodo estas la demando-kolektive responda metodo. S-ro Hesapĉiev proponis, ke oni dividu la tutan landon en kelkajn regionojn kun apartaj propagandistoj. Oni rekomendis la oftajn interurbajn renkontojn. Vidinte la bonajn rezultojn

Aleksandr Paniĉerski

Ido

Lia patrino portis lin naŭ monatojn en sia internaĵo kaj dek en sia animo. Lin naskis kvazaŭ monto: kiel roko li estis maldelikata, peza kaj potenca... Jam en la unua tago li estis tre maljuna. Kiam li unufoje malfermis la okulojn, li vidis la ĉielon kaj ĝin rekonis. Kaj poste, ĉio, kion li vidis, ne estis al li nova, kaj en sia malluma animo li gardis la ŝtonigintan rememoron pri multaj forpasintaj tagoj.

Nenion li ekamis, ĉar en nenio ekzistis por li mistero. Sed ofte, rigardante la teron, li sentis, ke tie — en ĝi — en la fundo mem, tremas potenca koro. Nenion li ekamis, ĉar en nenio ekzistis por li mistero.

de la fremdulanulaj vizitoj, oni decidis rekomendi al BEA aranĝi interŝanĝon de paroladistoj el nia kaj proksimaj landoj, kiuj apud la pure propaganda celo, povus ludi la grandan rolon de kulturaj interŝanĝantoj. En Jambol oni aplikas la metodon de ĉiukunvena ŝanĝo de la prezidanto kun prefero de la novaj esperantistoj kun granda intereso kaj bona rezulto. Oni preferu la humoraĵojn. Pri la organo oni opinias, ke estas bone presigi interesajn literaturaraĵojn kaj alvokas al pli regula materia kaj morala subteno. S-ano d-ro Kadiev referis pri la metodo de organizo de la progresintoj. Dum la konferenco s-ano Hesapĉiev gvidis lingvajn ekzercojn, farante gramatikan, sintaksan, kaj vortaran analizon. Li referis ankaŭ pri la temo: „Esperanto el la vidpunkto de la lingvoscienco“. Posttagmeze, (dimanĉe) je la fino de la konferenco, oni faris fotografajon (ni donas ĝin sur unua paĝo) kaj ekskurson al la zepelina hangaro.

Kiam li estiĝis 30-jara, lia vizaĝo similis vizaĝon el bronzo. Kaj spiro de delikateco ne mildigis lian rigardon.

Li posedis koron, kiu profunde dormis. Kaj tiu koro sekrete atendis ion nekonatan. Foje en liaj oreloj sonoris alarmaj sonoriloj kaj lia severa rigardo estiĝis laca.

Unu tagon li vidis sin sur la balkono kaj la amo revenis. Li ekamis sin kaj por li si estis tiel bela, ke li sentis spruci klel muĝo, en sia animo, sian deziron levi kaj piedpremi, kiel maturan frukton, lian koron.

Foje lia freneza sango ekbatis kvazaŭ nigraj marteloj en lia koro, foje li renkontis sin sur la strato en katarfalko. Kun mano tremanta pro granda doloro, li kaptis sian kapon kaj ĝin jetis sur muron, sed li ne povis mortigi la penon. Kaj nigra besto konkeris lian koron.

Sed li ne povis mortigi la penon.

Kaj de tiam lia animo estiĝis malgaja ĉifono, forgesita en la mallumo sur ŝnuro, malsekigita, ankoraŭ gardanta en siaj intimaj faldoj la purecon, kaj kiu ĉifono, svingata de l' malvarma vento, frapiĝas kiel mortinta birdo al nevenkebla muro.

Ĝi estiĝis standardo de regimento el la infero, disŝirita de la peno kaj parfumita de la vanteco.

Li fosis tombojn en la tero kaj klinita super tiuj strangaj oreloj li malbenadis.

Sed lia panjo ne aŭdis lin, lia malriĉa panjo.

Kaj foje li malaperis, kiel nigra ombro en la nokton, en la mallumon.

el la bulgara:

Stefan Masárov

Ni fosu nian sulkon!

Пропагандно пѣтешествие

Министерството на Народното Просвѣщение съ писмо № 10,696 отъ 9. IV. т. г. разрешава сказки-тѣ, които нашиятъ редакторъ, г-нъ Симеонъ Ст. Хесапчиевъ, държи за

Изъ свѣтливитѣ картини, съ които г-нъ Хесапчиевъ придружава сказки-тѣ си:

Горе: Прелестенъ изгледъ отъ Африкански оазисъ.

Въ дѣсно: Гр. Мелбърнъ (Австралия).

Есперанто и ги препорѣчва на г. г. директоритѣ на пълнитѣ и непълни срѣдни училища въ страната за ученицитѣ при сѣщитѣ.

Темитѣ на сказки-тѣ сж:

1. Есперанто като международенъ езикъ.

2. Есперанто въ услуга на обучението по чуждитѣ езици и по езика изобщо.

3. Есперанто и ученицитѣ.

Презъ току що изтеклата учебна година г-нъ Хесапчиевъ е държалъ сказки на много мѣста въ страната, а наесень предприема *пропагандно пѣтешествие*, което ще трае приблизително отъ 15. септемврий до 10. октомврий съ маршрутъ: Павликени — Варна; Варна, Горна-Орѣховица, Джбово, Сливенъ, Зимница, Ст.-Загора, Пловдивъ, София. Следъ сказки-тѣ си ще прави *пробни уроци* по прѣката (говорна) метода и ще прожектира *свѣтливи картини* — изгледы отъ цѣлъ свѣтъ изъ есперантска кореспонденция.

Групитѣ и отдѣлнитѣ съидейници могатъ да използватъ този удобенъ случай за масова пропаганда между учащитѣ и гражданството като устроятъ сказки при срѣднитѣ у-ща и при читалищата и веднага

да почнатъ дейността си (курсове) Освенъ това г-нъ Хесапчиевъ ще устройва особни езикови събрания, дето ще говори на езикови теми предъ съидейницитѣ. Сре-щу това дружествата се задължаватъ да платятъ по 150 лв. за

всѣка сказка т. е. разноскитѣ по пжтуването на сказчика.

За успѣшното и навременно нареждане на програмата нека групитѣ и отдѣлнитѣ съидейници, или

читалищата да се обѣрнатъ на адресъ:

*Симеонъ Ст. Хесапчиевъ
Севлиево*

Да се прилага карта за отговоръ!

Letero pri la deveno de Esperanto

Писмо за произхода на Есперанто

(Продължение и край)

Ankoraŭ unu cirkonstanco igis min por longa tempo prokrasti mian publikan eliron kun la lingvo: dum longa tempo restis nesolvita unu problemo, kiu havas grandegan signifon por neŭtrala lingvo. Mi sciis, ke ĉiu diros al mi: „Via lingvo estos por mi utila nur tiam, kiam la tuta mondo ĝin akceptos; tial mi ne povas ĝin akcepti ĝis tiam, kiam ĝin akceptos la tuta mondo“. Sed ĉar la „mondo“ ne estas ebla sen antaŭaj apartaj „unuoj“, la neŭtrala lingvo ne povis havi estontecon ĝis tiam, kiam ĝia utileco fariĝos por ĉiu aparta persono sendependa de tio, ĉu la lingvo jam estas akceptita de la mondo aŭ ne. Pri ĉi tiu problemo mi longe pensadis. Fine la tiel nomataj sekretaj alfabetoj, kiuj ne postulas, ke la mondo antaŭe ilin akceptu, kaj donas al tute nedediĉita adresato la eblon kompreni ĉion skribitan de vi, se vi nur transdonas al la adresato la slo-silon, —alkondukis min al la penso aranĝi ankaŭ la lingvon en la maniero de tia „slosilo“, kiu enhavante en si ne sole la tutan vortaron, sed ankaŭ la tutan gramatikon en la formo de apartaj, tute memstaraj kaj alfabeto ordigitaj elementoj, donus la eblon al la tute nedediĉita adresato, de kia ajn nacio tuj kompreni vian leteron.

Още едно обстоятелство ме накара за дълго време да отложа публичното си излизане съ езика: дълго време остана неразрешена една задача, която има грамадно значение за единъ неутраленъ езикъ. Знаехъ, че всѣки ще ми каже: „Вашиятъ езикъ ще ми бжде полезенъ само тогава, когато го приеме цѣлъ свѣтъ; затова не мога да го приема до тогава, когато го приеме цѣлъ свѣтъ“. Но понеже „свѣтътъ“ не е възможенъ безъ предварителни отдѣлни „единици“, неутралниятъ езикъ не може да има бждаще до тогава, когато неговата полезность стане за всѣко отдѣлно лице независима отъ това, дали езикътъ вече е приетъ отъ свѣта, или не. По този въпросъ азъ дълго мислихъ. Най-после тъй наричанитѣ тайни азбучки, които не изискватъ свѣтътъ предварително да ги възприеме и даватъ на съвсемъ непосветенъ адресатъ възможность да разбере всичко написано отъ васъ, само ако предадете на адресата ключа, — ме доведоха до мисълта да наредя и езика по начинъ на такъвъ „ключъ“, който, като съдържа въ себе не само цѣлия словарь, но и цѣлата граматика въ форма на отдѣлни, съвсемъ самостоятни и азбучно наредени елементи, би далъ възможность на съвсемъ непосветенъ адресатъ, отъ каква да е народность веднага да разбере писмото ви.

Mi finis la universitaton kaj komencis mian medicinan praktikon. Nun mi ekpensadis jam pri la publika eliro kun mia laboro. Mi pretigis la manuskripton de mia unua broŝuro („D-ro Esperanto, *Lingvo internacia, Antaŭparolo kaj plena lernolibro*“), kaj komencis serĉadi eldonanton. Sed ĉi tie mi la unuan fojon renkontis la maldolĉan praktikon de la vivo, la finanĉan demandon, kontraŭ kiu mi poste ankoraŭ multe devis kaj devas forte batali. Dum du jaroj mi vane serĉis eldonanton. Kiam mi jam trovis unu, li dum duonjaro pretigis mian broŝuron por eldono kaj laste — rifuzis. Fine, post longaj klopĉoj, mi prosperis mem eldoni mian unuan broŝuron en Julio de la jaro 1887. Mi estis tre ekscitita antaŭ ĉi tio, mi sentis, ke mi staras antaŭ Rubikono kaj ke de la tago, kiam aperos mia broŝuro, mi ne havas plu la eblon reiri; mi sciis, kia sorto atendas kuraciston, kiu dependas de la publiko, se ĉi tiu publiko vidas en li fantaziulon, homon, kiu sin okupas je „flankaj aferoj“; mi sentis, ke mi metas sur la karton la tutan estontan trankvilecon kaj ekzistadon de mi mem kaj de mia familio, sed mi ne povis forlasi la ideon, kiu eniris mian korpon kaj sangon, kaj... mi transiris Rubikonon.

Lazaro Ludoviko Zamenhof
(Eltiro el privata letero al N. Borovko)

Nur rekte, kuraĝe kaj ne flankigante
Ni iru la vojon celitan
Eĉ guto malgranda konstante frapante
Traboras la monton granitan.

Свършихъ университета и започнахъ медицинската си практика. Сега вече замисляхъ за публичното излизане съ труда си. Приготвихъ ржкописа на първата моя брошура („Д-ръ Есперанто, *Международенъ езикъ, Предговоръ и пълненъ учебникъ*“), и почнахъ да търся издателъ. Но тукъ за пръвъ път срещнахъ горчивата практика на живота, финансовия въпросъ, съ който после още много трѣбаше и трѣба силно да се боря. Въ продължение на две години напраздно търсихъ издателъ. Когато вече намѣрихъ единъ, той въ продължение на половина година готви брошурата ми, за да я издаде и на края — отказа. Най-после следъ дълъгъ трудъ, азъ успѣхъ самъ да издамъ моята първа брошура презъ юлий на 1887 г. Бѣхъ много възбуденъ преди това; чувствувахъ, че стоя предъ Рубиконъ*) и че отъ деня, когато излѣзе първата ми брошура, не ще имамъ вече възможность да се върна; знаехъ, каква сѣдба чака единъ лѣкаръ, който зависи отъ публиката, ако тази публика вижда въ него фантазюръ, човѣкъ, който се занимава съ „странични работи“; чувствувахъ, че поставямъ на карта цѣлото бждащо спокойствие и сѣществувание свое и на семейството си; но не можехъ да оставя идеята, която проникна въ тѣлото и кръвта ми, и... преминахъ Рубиконъ.

Лазаръ Лудовикъ Замenhoфъ

(Извадки изъ частно писмо до руския есперантистъ Н. Боровко).

*) Рѣка въ древната Римска империя (сегашна Италия). Въпреки забраната на сената, Цезаръ я преминалъ съ думитѣ: „*Alea jacta est*“ (Зарътъ е хвърленъ“), възклицание, което означава решителна и рискувана постѣпка.

Fanfaroj

Mi venas. Mi filo
de l' suno radia
potence flirtanta
en spaco el or'.
La vasto nun kantas
pro lumo ebria
kaj trinkas el freŝo
de l' nova aŭror'.

Jen brile disŝiras
la ter' — ĉarmantino —
mantelon de sia
purpura karn' kaj
pasie flamiĝas
la am' de l' virino. —
Mi kisas volupte
la brilon de Maj'.

Parsifal

VI. Rusaliev

Okta vo

La urbo tondras kaj eterna
kaj senfina bru' kaj rompo...
La vivo estas tie nerva,
jen en malsat' — jen en rompo,
hodiaŭ festo — morgaŭ dram'.
Ĝi ĉiam flugas kaj forpasas
kaj venas la forgeso laste
por vortoj, ĝojoj kaj por am'.

el la bulgara: S. M.

Шереръ

Международниятъ пжтешестве-
никъ, ксйто чрезъ Есперанто оби-
коли току речи цѣлия свѣтъ, е за-
вършилъ пжтуването си на 21 фе-
вруарий т. г.

Резултатътъ е рекорденъ не само
въ есперантското движение, но и въ
историята на свѣтовнитъ пжтеше-
ствия:

322 сказки въ 18 месеца въ
41 различни страни и острови на
6 различни езика и отъ тѣхъ
22 сж били предавани по радио.

Езицитъ улотрѣбјавани за сказ-
китъ сж: Есперанто, английски,
нѣмски, френски, италиянски и
швейцарското нѣмско наречие.

240 отъ сказкитъ или 75% сж
били на Есперанто. Никой до сега
не е постигналъ и не може да
постигне това *безъ Есперанто*.

Нѣкои дни сказчикътъ е правилъ
по 3—4 сказки. Слушателитъ му сж
били обикновено 500, 800, 1000 и
рѣдко подъ 200 души (Въ София
дветъ му сказки бѣха посетени отъ
по около 600 души).

Г-нъ Шереръ е пжтувалъ въ
25 различни кораба и повече отъ
300 влака. Понѣкога — и съ аеро-
плани. Направилъ е около 15,000
снимки.

Излѣзе отъ печатъ книгата

Животътъ на Заменхофъ

отъ Д-ръ ЕДМОНЪ ПРИВА

Преведе Дим. Симеоновъ

Голѣмъ форматъ съ 6 илустрации извънъ текста.

Всѣки съидейникъ трѣбва да знае условията и обстоя-
телствата въ които е живѣлъ, работилъ, трудилъ се този
великъ благодетель на човѣчеството.

100 страници

Цена 35 лв.

Доставя съюзътъ

Enlanda kroniko

Dâbovo. La 4-an de Majo j. k. faris paroladon pri Esperanto s-no Hesapčiev antaŭ 100 personoj — precipe vilaĝaj junuloj. La paroladon sekvis provleciono laŭ la rekta metodo, kiu vekis grandan intereson al Esperanto.

Nova-Zagora. La 5-an de Majo faris provlecionon de Esperanto s-ano Sim. St. Hesapčiev en kunveno de abstinula societo „Zdravec“.

Nia samideano Nikola M. Kocev el Orehovo intencas kompili esperantan kantarono, kiu enhavos solo-kantojn, duetojn kaj ĥorkantojn kaj petas la samideanojn, kiuj povas, helpi al li, sendante materialon.

Ihtiman. En Majo s-ano Krestanov paroladis en la loka gimnazio pri „Esperanto kiel faktoro de klerigo“. S-ro direktoro tre favore rilatis al la afero. Ĉeestis ankaŭ geinstruistoj.

Pirdop. La 26-an de Aprilo s-ano Iv. H. Krestanov paroladis pri „Esperanto kiel faktoro de klerigo“ kun demonstracioj antaŭ la instruistaro kaj gelernantaro de la loka reala gimnazio.

St.-Zagora. Ĉe la lokaj knabina kaj geknaba duonklasika gimnazioj s-ano Krestanov paroladis pri „Esperanto kaj fremdaj lingvoj“ kun demonstracioj. La sukceso estis granda kaj s-ro instruisto Ĉomakov jam formas esperantistan rondeton de gelernantoj. Kurson malfermita. Ni ŝuldas dankon al s-roj direktoroj Dimiltrov kaj Angelov.

Svištov. La 22-an de Aprilo faris paroladon antaŭ la lernantoj en la komerca gimnazio samideano Simeon Hesapčiev, laŭ invito de la gimnaziana societo „Probuda“. La paroladon akompanis provleciono laŭ la rekta metodo kaj multaj lumbildoj—vidadoj el la tuta mondo, kiuj altiris la intereson kaj admiron de la lernantoj. Kvankam la tempo antaŭ la Paska libertempo ne estis oportuna por similaj celoj, la paroladon vizitis ĉirkaŭ 120 lernantoj.

En la jarlibro de la komerca gimnazio por 1931/32, oni enmetos fotojn de la esperantista grupo kaj artikolon pri Esperanto de s-ano Hesapčiev.

Движението въ чужбина

Презъ Великденъ (католишкия) тази година въ Арнемъ (Холандия) се е състояла езикова есперантска конференция. Четени сж реферати на разни езикови теми. Конференцията се обръща къмъ есперантската академия да си каже думата по известни въпроси като: словообразуването, употребата на формитъ ата ita (още смѣтатъ, че ita се погрѣшно употребява вмѣсто ата — по този въпросъ писахме въ предходнитъ броеве) и др.

На 15 и 16 май т. г. се е състоялъ петиятъ югославиянски

есперантски конгресъ въ Славонски-Бродъ на рѣка Сава.

Навършватъ се 45 години отъ раждането на Есперанто. На 2 юний 1887 год. руската цензура разрешила да се печата книгата: „Дръ Есперанто, *Международенъ езикъ Предговоръ и пѣленъ учебникъ*“. Книжката била готова на 26 юлий сжщата година. 45 години вече Есперанто живѣе, развива се, напредва и се възприема въ всички области на живота, като изпитано и калено срѣдство за международно разбирателство и сближаване, въпрѣки критикитѣ и

предсказанията на мнозина, че изкуственъ езикъ не е възможенъ.

Въ Румъния почна да излиза пропаганденъ листъ „Esperantistul“ въ Кюстенджа подъ уредбата на нашия съидейникъ Дим. Минчевъ — журналистъ.

Проф. Джузепе Пеано, авторъ на „Latino sine flexione“ (1903) и „Interlingua“ (1909) починалъ въ Турино на 19 априлъ т. г. Проф. Пеано е единъ отъ голѣмитъ ратници за международенъ езикъ и математикъ добре известенъ въ Италия и въ чужбина. Специалистъ е по инфинитизимална математика (диференциално и интегрално смѣтане — за безкрайно малкитъ величини) и въ тази областъ е допринесълъ много.

Fluganta Skribilo, най старото стенографно списание на Есперанто (излиза вече 20 години) устройва четвърти международенъ конкурсъ по есперантска стенография Duployé-

Flageul. Системата Duployé-Flageul е толкова лека и проста, че може да се научи за много кратко време.

Алкала Замора, председателъ на Испанската република е билъ покровителъ на IX-ия конгресъ на испанскитъ есперантисти, който е станалъ презъ май т. г. въ Мадридъ.

Голѣмъ испанско-есперантски речникъ. Съидейникътъ донъ Магiано Моjедo (Мохадо), секретаръ на Испанското Есперантско Дружество и председателъ на Испанския Есперантски Институтъ е завършилъ новия си голѣмъ двоенъ речникъ. Този трудъ ще обема повече отъ 1000 страници съ около 50,000 испански думи и около 160,000 думи на Есперанто. Речникътъ ще бжде готовъ презъ 1933 год. Донъ Мохадо е единъ отъ най-голѣмитъ дейци за Есперанто въ Испания.

ХІХ-ятъ редовенъ конгресъ на Българския Есперантски Съюзъ

ще стане въ София

на 14-15 августъ т. г.

а не на 28 с. м. както бѣ съобщено по-рано.

Въ скоро време Конгресниятъ Комитетъ ще разпрати алиджила. Въ програмата на конгреса ще бждатъ вмъкнати и нѣкои реферати на езикови и др. теми. Изпити ще се състоятъ, ако кандидатитъ съобщятъ нѣколко дни по-напредъ. Нѣкои дружества още не сж се присъединили къмъ Съюза. Това е въ тѣхна вреда, защото ако закжснѣятъ, членоветъ не ще могатъ да пжтватъ за конгреса съ намаление.

La XIX-a Kongreso

de Bulgara Esperantista Asocio

okazos en Sofio la 14 — 15-an de Aŭgusto. Preter la ordinara kongresa programo okazos referatoj kaj paroladoj pri lingvaj temoj kaj ekzamenoj.

El ĉiuj lokoj kaj epokoj

Pantalon estis persono de itala komedio. Li estis maljuna doktoro tusanta, kraĉanta, voluptama kaj samtempe granda avarulo. En la tempo, kiam la viroj portis mallongan ĝis la genuoj krurveston, li havis longan kaj larĝan kaj per tio estis ankoraŭ pli komika. Lian nomon heredis la krurvesto, kiun la viroj portas nun.

La lumturo de Aleksandria situas sur insulo Pharos (Faros) proksime de la antikva urbego. Ĝin konstruis Ptolomeo Filadelfiano el blanka marmoro. Ĝi estis alta 135 metrojn kaj la unua konata en la antikva historio. Ĝi lumigis tiel forte, ke oni povis malkovri ŝipon eĉ se la lasta estus 100 mejlojn malproksime. La lumturo de Aleksandria estas unu el la 7 mondaj mirakloj, kiujn konis la antikvaj.

La unua automobilo, aŭ pli bone, la praavo de la nuntempa automobilo estas eltrovita de la granda angla matematikisto fizikisto, astronomo kaj filozofo Isaak Newton (Njuton), kiu malkovris la leĝon de la

gravito. Lia aŭtoveturilo havis simple fajrujon kaj vaporkaldronon kaj estis nomita eolipilo. Newton ĝin faris ĉirkaŭ la fino de la 17-a jarcento. Nuntempe la automobilo estas uzata por ĉiuj celoj. Ekzistas aŭtobusoj grandaj kiel tramveturilo.

La alfabeto de l'blinduloj konsistas el reliefaj signoj, konsistantaj el punktoj, dismetitaj diversmaniere en du kvadratoj unu super alia, tiel ke ili ne povas havi pli ol ses punktoj. Oni skribas submetante specialan metalan tabuleton, surhanta la koncernajn kvadratojn. Tiun skribon eltrovis Louis Braille (Braj), kiu blindiĝis, estante trijaraĝa. Dum sia vivo li estis profesoro kaj lian nomon oni donis al la blindula lernejo en Parizo. Nuntempe estas presata blindula gazeto ankaŭ en Esperanto.

Giuseppe Mezzofanti, itala kardinalo estas unu el la plej grandaj poliglotoj (multlingvuloj) en la mondo. Oni asertas, ke li posedis 77 lingvojn.

Amuzo kaj ŝerco

EN RESTORACIO

Kelnero: — Hodiaŭ ni havas bonegan veteron, ŝnoro, ĉu jes?

Kliento (profesoro): — Se jes, donu al mi porcion de ĝi.

BUDALA' KAJ ABDAL'

Foje Nastradin iris al muelejo por mueli grenon. Tie li trovis multajn kamparanojn, kiuj atendis. Li atendis ankaŭ kaj dum tiu tempo, por ne resti senokupa, li komencis transŝuti grenon el fremdaj sako en la sian. La muelestro ekvidis lin kaj demandis:

— He, kion vi faras Nastradin?

— Jen, mi transŝutas grenon.

— Kaj kial vi faras tion?

— Ĉar mi estas budala'.

— Kaj se vi estas budala' kial vi ne transŝutas el via sako en la fremdajn?

— Nu, se mi tion farus, mi estus abdal'.

Noto. La vorto „budala“ signifas en turka lingvo „stultulo“ kaj abdal' estas ĝia superlativo.

RAPIDDIRAJO

Provu unue malrapide kaj poste ĉiam pli rapide elparoli la frazon: „Ne ploru plorulo pro propra plezuro“.

Recenzejo

Varna la reĝno de la Nigra Maro. Dekpaĝa faldfolio 20×10 cm. kun bela multkolora bildo — panoramo de la modernaj banejoj, sur la unua paĝo. Sep bildoj en la teksto donas pli detalan konon pri la urbo. La komunumo de Varna, kuraĝigita de la sukceso, kiun havis la pasintjara gvidlibro eldonita en Esperanto, daŭrigas uzli ĝin por siaj celoj. Fremdlandanojn certe interesas la tre malaltaj prezoj en Bulgarujo. Tagmanĝo kostas de 20 ĝis 60 lv. La belaj ĉirkaŭaĵoj de Varna faras ankoraŭ pli plezura la restadon en Varna, kiu estas unu el la plej belaj maraj kuraclokoj en Eŭropo. La bulgara vizo de la 1-a de Junio ĝis 30-a de Septembro estas senpaga. Ni esperas, ke la ekzemplon de Varna sekvos ankaŭ aliaj bulgaraj urboj kaj kuraclokoj.

S. St. H.

Bulgarie (gvidlibro en franca lingvo). Formato: 18×12 cm. 250 paĝoj. Eldonas la Ĉefa Direkcio de la Ŝtalfervojoj. Bela multkolora bildo sur la unua paĝo, reprezentanta vidaĵon el Tirnovo, urbo unika en la mondo laŭ sia situacio, allogas.

La libro estas dividita en 8 partojn: Klimato kaj formo de la tero; Historiaj urboj kaj lokoj; Kuraclokoj kaj somerrestadejoj; Lokoj kun mineralaj akvoj; Maraj kuraclokoj; Montoj kaj diversaj naturaj kurlozaĵoj; Historio, ekonomia kaj intelekta vivo; Praktikaj notoj. Aldonita estas karto kun la feraj kaj aliaj vojoj en la lando. Sur preskaŭ ĉiu paĝo troviĝas belegaj ilustraĵoj, kiuj reprezentas vidaĵojn el nia naturo, moroj, kutimoj, popola vivo, urboj, vilaĝoj, domoj, ĝardenoj, kuraclokoj ktp. ktp. Inter tiuj estas citindaj: La intermonta pasejo de rivero Iskâr, tra kiu pasas la fera vojo Sofia—Varna

kun ĝlaj pli ol dudek tuneloj, pitoreskaj rokoj kaj serpentumoj de la rivero; La bordo de Nigra Maro kun la belegaj kuraclokoj Varna, Mesemvria (sur malgranda insulo, kiun kunigas nur strio da tero); La monaĥejo en la montaro Rila; Tirnovo, belege situanta sur rokozaj montetoj, ĉirkaŭ kiuj bruege serpentumas Jantra; La Roza Valo, plenfloranta en la fino de Majo, kiun admiregis multaj vojaĝistoj kaj turistoj kiel Kanitz k. a.; Interesaj kaj belaj vilaĝaj domoj dronantaj en verdaĵo. Specialaj notoj pri vojaĝoj, vizoj, pasportoj, turismo faras la libron bonega praktika helpilo. La papero kaj la preso estas bonegaj. Entute plaĉa kaj alloga volumo. Ni esperas, ke la direkcio de la ŝtalfervojoj baldaŭ ekuzos ankaŭ Esperanton por vaste diskonigi la belegajn naturon kaj kuraclokojn de nia lando.

S. St. H.

Ora masko de Rampo Edogaŭa. Tradukis: J. Ŝinomura. Eldono de Japana Esperanto-Asocio. Volumo unua. Bindita. Formato 19×13. Paĝoj 110. Prezo ne montrita.

Ora masko (Arsène Lupin en Japanio) — Interesa kriminala romano, kiun mi legis streĉe. Eleganta kaj moderna tolbindaĵo. Pura preso. Lingvo flua kaj bona (krom kelkaj erraĵoj uzoj de l' akuzativo por direkto).

Unuvorte: surpriza volumo el malproksima oriento.

La unua suplementa legolibro de Esperanto de Kooji Teŝiro. Eldono de „Kibōsa“—Tokio. Formato 21×15; paĝoj 98; prezo ne montrita.

Jen alia libro el Japanio! Speciala konversacia kajero por kurstinintoj. Facilaj kaj simplaj dialogoj kun multaj plaĉaj ilustraĵoj. Skribita en bona Esperanto,

Libro — pro kiu mi povas nur envii la japanajn esperantistojn.

Parizaj paroladoj de Abdul Baha tradukitaj el angla lingvo de Lidija Zamenhof. Baha Esperanto-eldonjo, Wienhelm, Germ. Formato 23×13: pĝ. 104; prezo 2.60 gmk.

58 koncizaj paroladoj pri variaj temoj de Abdul Baha aperas libro-forme en Esperanto. La traduko estas faro de Lidija Zamenhof, kiu efektive havas Zamenhofan lingvon. Zorge presita libro, kiu proponas al la meditemaj esp-istoj pensigan legaĵon.

Животът на Заменхофъ отъ Едмонъ Прива. Превелъ отъ Есперанто Дим. Симеоновъ. Издание на д-во „Възраждане“ — София. Форматъ 21×14; стр. 93 + 3 клишета; цена 35 лева.

Една рѣдка книга, която още отъ първитѣ страници затрогва читателя

и го кара съ вълнение да следи живота на голѣмия човѣкъ — Лазаръ Лудовикъ Заменхофъ.

Темпераментниятъ езикъ на женеvския ораторъ и стилистъ Едмонъ Прива разказва съ динамиката на филмъ единъ чуденъ романъ. Ето: Племената въ Литва. Детство въ Бѣлостокъ. Гимназистъ въ Варшава. Студентски години. Докторъ Есперанто. Пророкъ на идеализъмъ. Хомаранистъ. Конгресни речи. Езиковедецъ. Писателъ. Етиченъ мислителъ. На смъртно легло... Книга, която всѣки ще затвори озаренъ отъ великия подвигъ на човѣка.

Затова: купете я и четете!

Miozoto

Vivo de la Zamenhof en bulgara lingvo — tradukis Dim. Simeonov.

Леко и забавно есперантско четиво

ще иматъ презъ лѣтото новитѣ есперантисти и любители на хуморъ, ако си доставятъ

Anekdotaro

съдържащъ многобройни анекдоти, хуморески, весели разказчета и др.

Цена 10 лв.

Доставя съюзътъ

За пропаганда, беседи и реферати можете чудесно да използвате книжката

Възможенъ и нуженъ ли е международенъ помагаленъ езикъ

отъ Д-ръ ИВ. Д. ШИШМАНОВЪ

Цена 4 лв.

Доставя съюзътъ

Дайте я на всички ваши приятели и познати, за да разбератъ и се убедятъ, че Есперанто е приложенъ езикъ,

Ehoj pri ata, ita, ota

Nia samideanino el Dijon (Francujo) s-ino Marthe Petit-Nolotte en letero al s-no Krestanov interalie skribas: „Pri ata, ita, ota kedu, ke ankaŭ francaj lernantoj ne tuj komprenas, ĉar ni havas *nur unu partupon*“.

S-no J. Rebiček el Olomouc (Ĉeĥoslovakujo) skribas longan leteron al d-ro Leopold Dreher en Krakov kaj sendas al ni kopion de ĝi. Li akcentas, ke la germanidoj tute ne havas senton por kompreni la diferencon uzon de ata ita, ĉar ili ne havas tiujn du formojn en sia lingvo. Li citas la Zamenhofan „delegito“, sed ne „delegato“ kaj donas ekzemplojn el ĉeĥa lingvo. kiajn ni donis el bulgara kaj rusa en „B. E.“ № 7-8. Li konkludas:

„Slavoj neniam pekas kontraŭ la menciitaj reguloj de la gramatiko de Fruictier kaj sentas tuj la malĝustan aplikon de ata, se germanoj transplantas en Esperanton sian nacian imperfekton, se temas pri finitaj pasintaĵoj“.

Aliloke: „Nia majstro certe

aprobas la slavan opinion.“

Fine la redaktoroj de Heroldo kaj speciale s-ro Teo Jung devas iom lerni Esperanton. Estas honto por nia movado, se redaktoroj de tiom gravaj gazetoj (same Raymond Schwartz — redaktoro de la kongresa gazeto de la 24-a, la redaktoro de Belga Esperantisto) kaj gvidantoj de nia movado ne scias bone la lingvon.

Same tiel la *unua lingva konferenco en Arnĥen* dum Pasko (la katolika, 27 Marto), kie ĉeestis kaj prelegis ankaŭ d-ro Edmond Privat, redaktoro de „Esperanto“ kaj aliaj kompetentuloj, tiu lingva konferenco „petas la Akademion esplori la demandon pri korekta uzado de la partipoj kaj speciale atenti la nekorektan uzadon de formoj kun — *ita* anstataŭ la formoj kun — *ata*“.

Jen tiu *lingva* konferenco ankaŭ ne komprenas tion kaj daŭre subtenas tiun eraran uzon kaj „anstataŭ pentri brovojn ĝi eltiras okulojn“.

La redakcio

Предупреждение

Русенското есперантско д-во „Солидарецо“ съ писмо № 27 отъ 25 май т. г. ни съобщава, че *сжщото нѣма нищо общо съ кервана, който свидейникътъ Дим. Ивановъ урежда за Парижъ.*

За конгреса се обадиха само нѣколко души. Съюзътъ не може да уреди керванъ при това положение още повече, че не ще отпуснатъ валута, каквато не даватъ даже и на търговци.

Доста абонати и до сега не сж си платили абонамента, като съ това много затрудняватъ редакцията. Нека най-после разбератъ, че това нехайство спѣва и забавя работата. „Кризата“ не се чувствува почти съвсемъ, ако е работата за кино и дрехи. Двадесетъ лева не сж голѣма сума, но „капка по капка виръ става“.

NOVA ĈAPELO

— Ĉu mia ĉapelo estas bela?

— He, kara amiko, ĝi estas bela, sed mola ĉapelo ne konvenas al malalta kapo.

BULGARA STENOGRAFIA ENCIKLOPEDIO

La bone konata ĉe ni kaj ankaŭ eksterlande malnova stenografisto s-ro Teodor Gálábov, aŭtoro de lernolibroj pri bulgara stenografio kaj legolibroj en la sama, aŭtoro de multaj propagandaj broŝuroj pri stenografio eldonas „Mallonga stenografia enciklopedio“. Antaŭ jaroj li eldonadis la saman en stenografio kaj tiam ĝi efektive estis mallonga. Nun laŭ sia plano kaj laŭ la ĝis nun aperintaj 10 broŝuroj de ĝi, ni vidas, ke ĝi tute ne estas mallonga kaj estas tre valora verko en tiu kampo, des pli, ke ĉe ni la stenografia literaturo estas treege malriĉa. La cirkonstanco, ke ĝi estas presata en ordinara skribo, donas la eblon al ĉiu legi kaj uzi ĝin. Same tiel ĝi estas bonega manlibro por ĉiu propagandisto de la stenografio.

Ni, la esperantistoj, adeptoj de la facila komprenilo — la internacia lingvo, ĉiam simpatias kaj interesiĝis ankaŭ pri la rapida skribo, eĉ pli: multaj el ni scias kaj uzas stenografion. Al s-ro Gálábov ni deziras sukceson kaj baldaŭan eldonon de tiu valorega verko, malgraŭ ĉiuspecaj malhelpoj.

RICEVITAJ GAZETOJ KAJ REVUOJ

Amerika esperantisto, Arbeiter Esperantist, Argentina Esperantisto, Juna batalanto, Belga Esperantisto, British esperantist, Dordrechta Esperantisto, La Espero (Hankow), Esperanto (UEA), Espero Katolika, L' Esperanto (Itala), Esperantobladet (sveda) Esperantistul (rumana), Falketo (japana) Fluganta skribilo, Informoj de E-Asocio de Estonio, Interligilo de I' P. T. T., Internacia stenografiisto, Internaciisto kun aldono Proleta studanto, Juna batalanto, Juna samideano, Junulara ligo de Nagasaki, Ligilo por vidantoj, Literatura mondo, La movado, La nova tago, Oomoto, Oomoto internacia, La Ora Epoko, Paris-Esperanto, Pola Esperantisto, La praktiko, La Revuo Orienta, Schola et Vita, Svenska Esperanto Tidningen, Rivista del Ateneo, Utrechta Esperantisto, USE-Eho, Verda Mondo, Vegetarano.

BULGARAJ

Aptekarska zaŝtita, Bratstvo, Jelezniĉarska borba, Jenski glas, Dobro Zdrave, Svetlostruj, Soznanie, Trakiec (Jambol), Zemja (St. Zagora), Stremej (stenografia folio).

Необходимо помагало за по-добро и по-основно изучване на
Есперанто и за изпититѣ по Есперанто е

Есперантски синтаксисъ отъ Д-ръ ЗАХАРИ ЗАХАРИЕВЪ

Цена 22 лв. При по-голъми поръчки 20% отстъпка.